

Hvězdárna v Rokycanech
Voldušská 721
Rokycany
337 11

telefon: 371722622
e-mail: hvezdarna@hvr.cz
www stránky: <http://hvr.cz>

Program

Květen 2011

Muzejní noc (na hvězdárně)

V rámci **Muzejní noci**, která se uskuteční v pátek **27. 5. 2011** bude hvězdárna pro veřejnost otevřena od **18:00 do 23:00**. Hlavní program je plánován na čas mezi 20:30 až 21:30. Mezi jednotlivými organizacemi, podílejícími se na Muzejní noci bude jezdit městský autobus.

Pozorovací čtvrtky:

pozorování pro veřejnost. Za jasného nebe sledování zajímavých objektů na večerní obloze (planeta Saturn a v první polovině měsíce dorůstající Měsíc). Při nepříznivém počasí možnost prohlídky výstavy fotografií.

Začátek programu každý čtvrtek ve 20 hodin.

Pozorování sluneční fotosféry:

Za jasného počasí pozorování dalekohledem. Za nepříznivých povětrnostních podmínek prohlídka hvězdárny a seznámení se s její historií a současností.

Program možno uskutečnit Po až Čt v čase od 8 do 12 hod.

Programy pro školy:

Dle zvláštní nabídky. Je možno si zajistit termíny pro závěr školního roku 2010/2011.

Nutno dohodnout předem osobně, písemně či telefonicky.

Zvláštní nabídka:

Pro skupiny (10 návštěvníků a více) lze po dohodě zorganizovat večerní pozorování či besedy na dohodnutá témata i v jiných termínech než je výše uvedená otvírací doba Hvězdárny v Rokycanech pro veřejnost.

Nutno dohodnout předem osobně, písemně či telefonicky.

Astronomický klub:

První pracovní čtvrtek v měsíci (tedy **5. května 2011**) se uskuteční na **Hvězdárně v Rokycanech** podvečerní setkání zájemců o astronomii s tematikou aktuálních informací o obloze nadcházejícího období. Účastníci budou mít možnost zeptat se na otázky z astronomie, které je zajímají, případně se pochlubit svými pozorovatelskými úspěchy atp.

Začátek od 19:00 hod.

Astronomický klub mladých astronomů:

Pravidelné schůzky ročníku 2010/2011 probíhají na **Hvězdárně v Rokycanech** dle zvláštního rozpisu (5. a 19. května 2011).

Začátek od 17:00 hod.

Vstupné: 15,- Kč
členové ČAS a skupiny Pegas zdarma

Zajímavosti na obloze

Květen 2011

JARNÍ OBLOHA

Jarní obloha není ani zdaleka tak výrazná v počtu jasných hvězd jako obloha zimní. To jí však neubírá na zajímavosti. Vzhledem k tomu, že se nachází poměrně hodně daleko od Mléčné dráhy, chybí zde větší zastoupení galaktických objektů jako jsou hvězdokupy či difúzní mlhoviny. Naopak se zde ve větší míře setkáme s "galaktickými okny". Ve velkém množství právě na jaře můžeme pozorovat miliony světelných let vzdálené hvězdné ostrovy - galaxie.

Základním orientačním útvarem na jarní obloze je takzvaný **jarní trojúhelník**. Tvoří ho tři jasné hvězdy: Regulus, Spika a Arcturus. Právě podle nich lze vyhledat také nejvýznačnější souhvězdí jara **Lva**, **Pannu** a **Pastýře**.

Hvězda Regulus v souhvězdí Lva (Leo) se nachází velmi blízko roviny ekliptiky, tedy roviny, v jejíž blízkosti se po obloze pohybují tělesa sluneční soustavy. Takže v těsné blízkosti Regula lze čas od času spatřit Měsíc, letos to bude 11.5. a pak 7.6., kdy v obou případech bude Měsíc ve fázi kolem první čtvrti.

Ekliptika protíná i další již zmíněné souhvězdí – Pannu (Virgo). A právě zde narazíme na jedinou planetu pozorovatelnou za jarních večerů. I menší dalekohled nám ukáže nádherný Saturnův prstenec, který z této planety dělá asi nejzajímavější objekt celé naší sluneční soustavy. Ale souhvězdí Panny je zajímavé i z dalších důvodů. Právě do jeho severní oblasti, v místech kde sousedí s jinak nevýrazným seskupením **Vlasů Bereniky** (Coma Berenices), se promítají velké kupy vzdálených galaxií. Pro jejich sledování je však již nutno použít o trochu větší teleskop a i tak se vám představí pouze jako ne příliš výrazné mlhavé obláčky na zcela tmavém pozadí oblohy.

Za použití dalekohledu lze pozorovat také několik hezkých dvojhvězd. Asi nejzajímavější z nich je hvězda Izar v souhvězdí Pastýře (Bootes). Pozornost poutá tím, že její složky mají snadno odlišitelnou jasnost a

barvu. Jasnější je zbarvena do červena, slabší do modra.

Dalším typicky jarním souhvězdím je souhvězdí bájně mořské obludy **Hydry** (Hydra), která se po obloze táhne v rozsahu téměř 100 stupňů, a jedná se tak o největší souhvězdí oblohy vůbec. Právě v něm se nachází jedna z nejkrásnějších galaxií celé oblohy s katalogovým označením M83. Bohužel v našich zeměpisných šířkách je takřka nemožné ji bezproblémově pozorovat. Souhvězdí Hydry se totiž i ve vrcholu své dráhy nachází jen velmi nízko nad obzorem.

Za vychutnáním krásy M83 bychom proto museli cestovat mnoho kilometrů na jih.

Téměř totéž platí i o další trojici souhvězdí náležící na jarní nebe. Řeč je o souhvězdích **Havran** (Corvus), **Pohár** (Crater) a **Sextant** (Sextans). Jejich ne příliš výrazné hvězdy se nám ukáží pouze za ideálních pozorovacích podmínek ze skutečně tmavých míst nízko nad jižním horizontem.

V lepší orientaci na jarním nebi vám pomůže následující mapka.

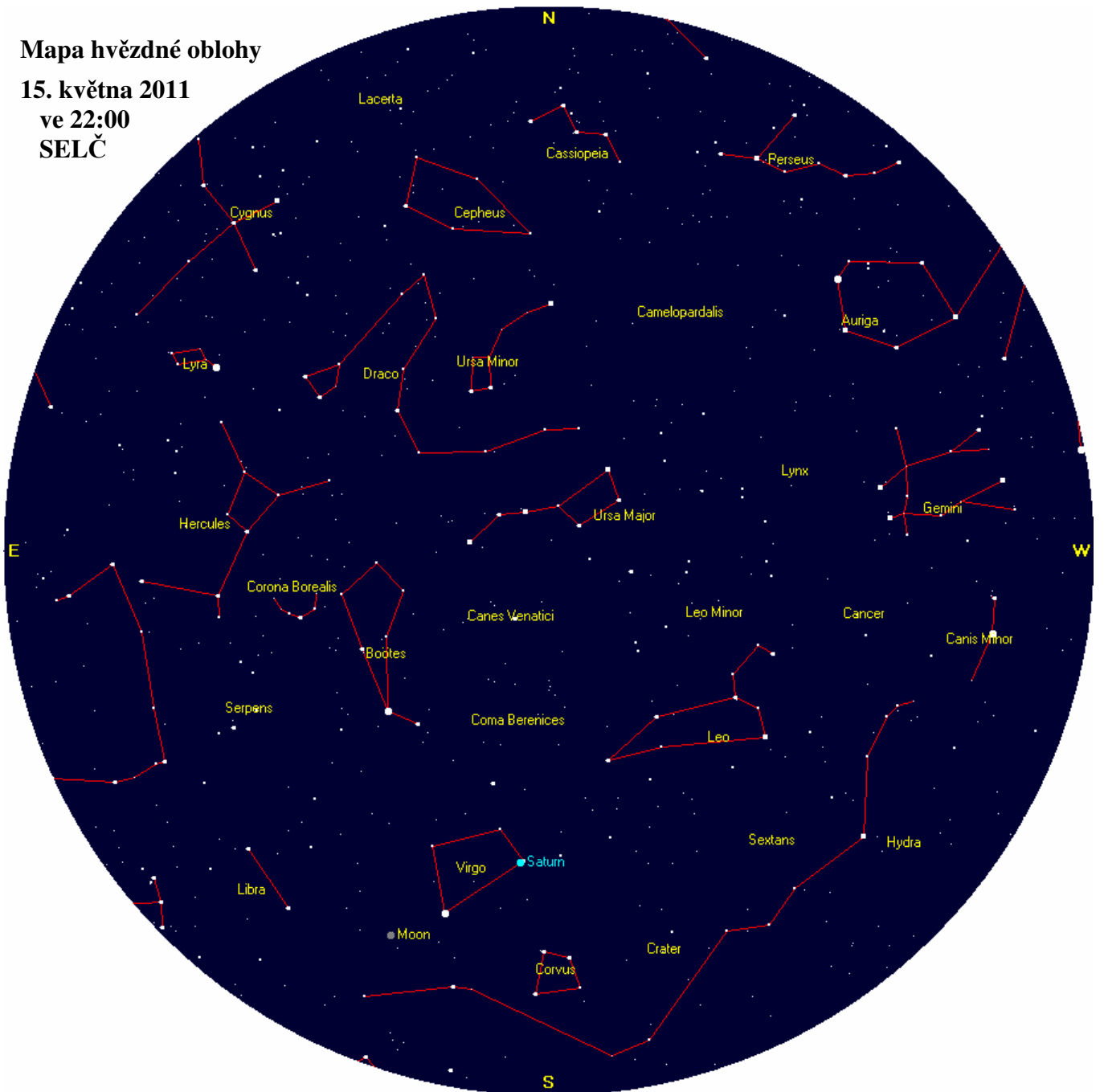

Mapa hvězdné oblohy

15. května 2011

ve 22:00

SELČ

Fáze Měsíce v květnu 2011

Po Út St Čt Pá So							1
2	3	4	5	6	7	8	
	Nov: 6:51						
9	10	11	12	13	14	15	
	První č.: 20:32						
16	17	18	19	20	21	22	
	Úplněk: 11:08						
23	24	25	26	27	28	29	
	Posl. č.: 18:52						
30	31	St	Čt	Pá	So	Ne	